

HELSINGFORS,

Osaakeyhtiö WEILIN & GÖÖS Aktiebolag

1897.

HANS,

Jättens besegrare.

Personerna:

LEK

i
tre afdelningar
af

Alli Trygg-Helenius.

KONUNGEN.
PRINSESSAN.
MORMODERN, en gammal gumma.
HANS, hennes barnbarn.
JÄTTEN.
FRITZ, portvakten.
RURIK, en page.
HOFSKALDEN.
SPÅJAREN.

Roth
22/III-89

Vb-1
Kapsel

HANS

Jättens besegrare.

KONUNGEN
PRINCESSAN
MORMODERN
HANS JÄTTENS
JÄTTEN
FRITZ BOKSTÄKTEN
HURRIK
HOFSKÄLDEN
SPÅLAREN

LEK

Hans, jättens besegrare.

Första afdelningen.

Första uppträdet.

(Lekplatsen föreställer mormoderns kammare i den lilla stugan i skogen. I ett hörn en spisel, på hvilken står en panna, som kokar, vid väggen ett bord och två stolar. Det är sent på kvällen. Mormodern står vid fönstret och ser ut.)

Mormor: Hu, huru stormen rasar i skogen; träden nästan böja sig till marken, och de svarta molnen jaga hvarandra på himmelen. Jag hör uf-

ven tjuta i trädet. Ack, om min Hans väl vore hemma igen! Hvar i all världen dröjer pojken? Han skulle ju blott gå ner till byn. Tänk, om han gått vilse i skogen! (*Går lyssnande mot dörren.*) Tyst, hör jag ej steg därute? Nej! Stackars Hans, tänk om han förfrusit sig!

Hans (inkommande genom dörren): Guds fred och god afton lilla, kära mormor!

Mormor (vändande sig förskräkt om): Hans, nå ändtligen! Hvar har du varit så länge, du stygga gosse?

Hans (sättande sig vid bordet): Det är snart berättadt. Tänk dig mormor, kungen med alt sitt följe var på jakt i dag däruppe vid björnlyan. Åh, du kan knapt tänka dig, huru granna jägarne voro, huru präktiga hästarna, och huru de ädla fruarnas siden- och sammetsdräkter lyste. Jag kunde knapt se mig mätt därpå.

Mormor (sysslar vid spiseln med att ösa soppa från grytan på en tallrik):

Och därför stannar du borta ända till kvällen och låter mig hålla på att förgås af oro.

Hans: Kära mormor lilla, gräla ej på mig, så skall du få höra mera. Tänk dig, en prinsessa var också med. Hon red en alldeles hvit häst och hade på sig en hvit klädning. Ack, hon såg så mild ut! Det vore bra roligt att ha' en sådan lekkamrat här i skogen.

Mormor (ställer sopptallriken på bordet): Seså, gossen min, ät nu af den varma soppan! Du kan berätta vidare under tiden (*tager sin stickstrumpa och sätter sig på andra sidan bordet*).

Hans: Tack mormor, soppan smakar ju utmärkt! (*låter skeden sjunka och blickar frånvarande framför sig*). Ack, om jag sluppe ut i världen och där finge utföra något stordåd samt sedan bli en hög herre, en sådan som de där granna riddarne vid hofvet. Vet du mormor, då skulle jag bygga dig en vacker gård, och du skulle få det så bra, så bra.

Mormor (*skakar på hufvudet*): Jag bryr mig ej om någon vacker gård. Här hafva vi det tillräckligt bra. Ät du soppan och låt ej några dumma grillor uppstå i ditt hufvud.

Båda (*uppfarande*): Hör, ett rop!

Hans (*springande till dörren*): Jag skall öppna dörren!

Mormor (*håller honom i armen*): Nej, nej, det är kanske skogens troll, som äro ute på jakt i stormen.

Hans (*rycker sig lös och öppnar dörren*). **Prinsessan** står på tröskeln).

Mormor: Hu, en skogsfru!

Hans (*med handen på bröstet bugande sig*): Konungens dotter!

Andra uppträdandet.

Prinsessan (*med kläderna sönderrifna och lockarna i oordning*): Ack, låten mig komma in. Det är så kallt där ute, och stormen har nästan slitit sönder mina kläder. Jag skall bli eder så tacksam (*tager sitt pärlband från halsen*). Se här, dessa pärlor lämna

jag i ersättning. (*Betraktar Hans.*) Åh, det är ju du, som i dag räddade mig ur björnens famntag! Hvad jag är glad att se dig åter. (*Räcker honom sin hand.*)

Mormor (*hastigt*): Hvad vill det säga? Har du, Hans, varit ihop med en björn?

Prinsessan: Kära mor, har han ej berättat därom? Jo, det har han visst. Jag hade ridit ensam inåt skogen. Där kom jag, utan att veta det, nära björnlyan. En stor björn rusade brummande ut och skulle säkert kramat ihjäl mig, om ej Hans störtat emot honom med en lång stör samt med rop och slag skrämt honom på flykten.

Mormor (*tager Hans i sina armar*): O, huru förskräckligt! Och det har du ej berättat mig, min duktiga Hans!

Hans (*förlägen*): Kära mormor, det är ju ingenting att tala om. Men ser du ej, att prinsessan är frusen och kanske hungrig. Kom, prinsessa, hit till brasan och värm dig! Men huru kom du hitåt? (*lyfter stolen till spiseln.*)

Prinsessan (sätter sig): Då björnen sprungit sin väg och du försvunnit, utan att jag fick tacka dig, besteg jag min häst för att vända om till mitt följe. Men jag måste hafva förlorat spåret, ty jag hittade ej mera tillbaka samma väg. Hästen hade säkert blivit skrämmd för björnen, ty då en hjort ilade förbi mig i skogen, begynte den skena. I vild fart rusade den framåt. Jag höll mig fast vid sadelknappen. Slutligen kastades jag af, men föll i den mjuka mossan, så att jag ej skadade mig, och kom slutligen hit till eder hydda. Nu får jag ju bli här i natt?

Hans: O, prinsessa, så gärna, så gärna! Mormor, jag sofver därute i höladan och prinsessan får ligga i min säng.

Mormor (niger djupt): Om prinsessan vill tillbringa en natt under vårt låga tak, så skola vi vara oändligt lyckliga däröfver.

Prinsessan (skämtande): Och nu, mormor, tror du ej mera att jag är en skogsfru. Men huru godt och treffligt

I han det här i er lilla stuga. Jag tror jag skulle trifvas bättre här än i mitt palats.

Hans (föfnärmad): Ey, prinsessa, du gör narr af vår lilla koja; det är ej vackert af dig.

Prinsessan (ifrigt): Nej, nej, jag säger det på allvar. Tror du, att det är så roligt att vara prinsessa? Aldrig får jag springa, leka och rasa som andra flickor. Gör jag det säger hofmästarinnan strax: „ers nåde, glöm ej er värdighet!“ Och så skall jag gå med ett sådant här långt slåp (*stiger upp och går omkring i stugan samt låter släpet hänga*). Tron I ej, goda vänner, att det är mig till förtret? Dessutom måste jag bära en gyllene krona på hufvudet. Den är tung och trång och skaffar mig hufvudvärk.

Hans: Men så kan du så stolt och fritt ila omkring i skogen på din snöhvita häst och höra jakthornen skalla. Alla hälsa på dig och ropa så gladt: „Lefve vår prinsessa!“

Prinsessan: Ja, och jag måste nicka, nicka och nicka åt alla sidor, så att nacken är styf. Och så, vet du, är min fader, konungen, alltid så sorgsen, att det gör mig ondt i hjärtat.

Mormor: Är kungen sorgsen? Håhå, jag trodde en kung skulle ha blott glada och fröjdefulla dagar!

Hans: Hvarför är han då sorgsen? Kan ingen hjälpa honom?

Prinsessan: Sen I, vänner, saken är den, att i min faders rike bor en elak jätte. Han fångar den ena efter den andra af vårt lands folk och för dem bort till sitt slott djupt, djupt inne i en skog. Därifrån slippa de aldrig mera. Alla dagar komma de armas hustrur och barn till min fader konungen. De klaga för honom sin nöd och sorg samt be, att han skall göra något, för att de måtte få igen sina anhöriga. Min faders makt är dock alsingen i bredd med jättens.

Hans (uppstiger ifrig): Kan ej kungen sända sina soldater och skjuta ihjäl jätten?

Prinsessan: Ingen vågar gå till hans slott och, då han kommer därifrån är han så förklädd, att ingen känner igen honom. Han kan förvandla sig till de mest olika skepnader. Han smyger sig in på gästabuden, som en artig och glad gäst. Till de sjuka kommer han lik en vänlig doktor samt ger dem sin trolldryck, hvarigenom de komma i hans våld. De bedröfvade nalkas han som en tröstare och talar till dem söta och milda ord, så att de glömma sin sorg, så länge han är bredvid dem och på detta sätt gör han äfven dem till sina slafvar.

Hans: Ah, om jag såge honom, så skulle jag . . . (man hör buller och röster därute).

Alla tre (uppspringande): Hör, hvem är där ute!

Mormor: Hu, kanske jätten. Öppna ej Hans! (det bultar på dörren).

Hans: Men mormor, kanske det är någon, som förvillat sig i nattens mörker. Låtom oss se efter (*öppnar dörren*).

Tredje uppträdandet.

(*Konungen och en page inträda. Mormor och Hans draga sig nigande och bugande tillbaka.*)

Prinsessan (*springer emot konungen och slår armarna omkring hans hals*).
Min far, min far!

Konungen: Gud ske lof, här finner jag dig igen, mitt barn! Jag har ridit omkring i skogen och sökt dig ända tills nu. Huru i all världen har du kommit hit?

Prinsessan: Åh pappa, efter middagen, då I alla hviladen eder, red jag inåt skogen och kom till en björnlya. En stor björn kom ut emot mig och skulle ha dödat mig, om ej denne gosse (*tager Hans vid handen*) störtat emot odjuret och jagat det på flykten. Sedan började min häst skena, och

förde mig långa vägar, tills jag föll från dess rygg; så såg jag ett ljus lysa i skogen, steg in i denna stuga och nu äro vi alla här.

Kungen (*klappar Hans på axeln*): Min raske vän, altså har du räddat prinsessan. Du måtte vara en modig gosse. Du skall ej bli obelönt. (*Till prinsessan*): Dock, mitt barn, du lär väl ej ha' ätit någon kvällsvard. (*Till pagen*): Hämta in af vårt medhafda matförråd, så att vi få duka upp åt oss litet. (*Till mormor, som han klappar på axeln*): Jag har ännu ej haft tid att hälsa på eder, kära mor. Tack, för att Ni gifvit min dotter tak öfver hufvudet. Jag hoppas Ni sitter till bords med oss och spisar samt framföralt lånar oss tallrikar och andra tillbehör.

Mormor (*niger djupt medan hon tummar om förklädsbandet*): Ers kungliga nåde, det är en stor ära för oss att ha' Eder och prinsessan under vårt ringa tak, och alt hvad jag äger, står

till Eder tjänst. Men jag har ej mera än tre tallrikar samt tre par knifvar.

Prinsessan (*ifrigt*): Åh, så roligt! Jag skall duka upp. Pappa, vi spisa från samma tallrik samt Hans och mormor från den andra och Rurik från den tredje. (*Pagen hämtar in en korg och framsätter på bordet bröd frukter och en vinbutelj. Prinsessan och Hans syssla vid bordet.*)

Mormor (*aftorkar en stol och bjuder denna nigande åt kungen*): Ers kungliga höghet behagade sätta sig.

Kungen (*sätter sig*): Är gossen där edert barnbarn?

Mormor (*niger åter*): Ja, herr kung. Hans mor var min dotter. Såväl fadern som modern dogo, då Hans var helt liten och han har sedan dess varit hos mig. Jag har försökt uppfostra honom till gudsfrukten, lydnad och arbetsamhet, så att han kunde försörja sig själf genom att sköta vår lilla åker och genom att arbeta åt bönderna. Men Hans vill hellre hänga

med hufvudet öfver böcker, som han skaffar sig i byn.

Kungen (*godmodigt*): Nå nå, kära mor, ur böcker lär man sig mycket godt. Den ena arbetar med sina armar, den andra med hufvudet. Hans kan bli en duktig karl också genom att läsa.

Prinsessan (*som med Hans dukat bordet*): Seså, pappa, nu är kvällsvarden i ordning. Mormor, Hans, Rurik varren så goda. (*De sätta sig alla samt börja äta.*)

Kungen: Maten smakar utmärkt, då man ströfvat omkring i skog och mark. Jaså, Hans, du är ej rädd för björnar, du. Nå, vill du nu säga mig, hvad du önskar, så skall jag försöka uppfylla det, efter som du räddade min dotter ur björnens ramar.

Hans (*sitter tyst och förlägen; försöker därpå säga något, men stammar blott*).

Kungen: Kanske du själf ännu icke rätt vet, hvad du skall begära. Välan, låtom oss vänta tills du fått det klart för dig; undertiden dricka vi din väl-

gångsskål i detta goda vin jag fört med mig. Väpnare, fyll silfverbägaren. (*Pagen fyller bägaren, som kungen haft med sig, undertiden stiger Hans upp med en förskräckt uppsyn och ser villrådig ut, kungen räcker bägaren åt honom*): Nu, min tappre gosse, vill du visst tömma bägaren för prinsessans välgång och vi dricka en tacksamhetsskål, för att du räddat henne.

Hans (*fast, men ödmjukt*): Herre konung, jag dricker aldrig vin eller någon annan sådan dryck, som berusar människan!

Kungen: Hvad säger du gosse! Huru har du kommit på sådana enfaldiga tankar?

Hans: Jag har läst i bibeln mycket om den saken. Kung Salomo säger i Ordspråken: „Se icke till vinet, som så rödt är, står så dägeligt i glaset och går så lätt in, men på slutet biter det som en orm och stinger som en huggorm“.

Kungen (*stiger upp och går af och an på golfvet i djupa tankar*). (*För sig*): Han är en modig gosse och så dricker han inga berusande drycker. Tänk om han skulle . . . (*vänder sig om*): Hans, kom hit! (*Hans närmar sig kungen*). Har du hört talas om en elak jätte, som gör mycket illa i mitt rike?

Prinsessan (*ifrigt*): Pappa, pappa, jag höll just på att berätta åt Hans om jätten då du kom hit, och Hans fick lust att kämpa emot honom.

Hans: Det är så, herr kung. Jag tror, att jag nog skulle öfvervinna honom.

Kungen (*lägger sin hand på hans hufvud*): Och hvarför tror du det?

Hans (*raskt*): Jo, herr kung, David var så liten och svag och han besegrade Goljat. Jätten är elak och gör skada och sorg i riket. Gud vill icke tillstādja, att det onda skall behålla makten en längre tid. Jag vill gå emot jätten med samma vapen, som David: i Herren Guds namn.

Kungen: Väl taladt, min gosse. Men du skall också taga reda på den trollformel, hvarmed han kan besegras; den kan du få höra blott af någon bland de stackars människor, som han fångat och fört till sitt slott, dock känna icke ens alla dessa till den. Skall du våga tränga in i den skog, där man säger, att jätten har sitt tillhåll?

Hans: Jag vill, och jag fruktar icke, ty jag går ej ensam dit, herre konung.

Kungen: Och lyckas du, kommer du med din mormor till mitt kungliga slott och blir min egen gosse.

Prinsessan (gladt): Och så få vi leka tillsammans. Ack, så roligt, så roligt!

Hans (vördnadsfullt till kungen): Herre kung, jag skulle be ännu om en sak.

Kungen: Nå, låt höra.

Hans: Jo, jag ber, att prinsessan ej skulle behöfva gå med det långa släpet och den tunga guldkronan på sitt hufvud, ty hon har så svårt att leka då.

Kungen (skrattar): Haha, haha, det är rätt att du tänker på andra! Välan, vi få se. Hofmästarinnan har fasligt mycket att säga i dessa saker, men jag skall göra hvad jag kan. Och nu, go' vänner, låtom oss sluta vår måltid. Väpnare, för bort vinflaskan! Vi vilja ej här i Hans hem begagna det, som han anser vara farligt. Medan vi äta, skola vi tala om Hans färd till jättens slott. Och så hoppas jag att vi alla kunna få oss en hvilostund, innan solen går upp, då Hans följer oss ur denna skog. (*Pagen för bort vinbuteljen. Alla sätta sig vid matbordet, förhänget faller.*)

Andra afdelningen.

Utanför jättens slott.

(*Scenen föreställer en skog, som fås till stånd sålunda, att man ställer några granar längs väggarna. Bakgrunden föreställer ingången till jättens slott, som framställes genom att man täcker*

fonden med spännpapper, på hvilket man med tusch eller kol ritat streck, så att det hela ser ut som en stenvägg. I midten en dörr och öfver denna en järnbom af svartmåladt papp. Framför dörren ligger en gammal, krokig man med hvitt hår, kring foten en kedja fästad vid marken och i handen en nyckelknippa; han sofver. Ett bord, en stol, en bänk stå på scenen. Det är mörkt.

Första uppträdandet.

(Den sofvande mannen. Hans inkommer.)

Hans (utan att märka gubben eller slottet). Nu har jag vandrat sedan tidigt i morgse. „Gå rakt åt norr, öfver de höga bergen“, sade jägmästarens Moritz. „Min far blef tagen af jätten. Jag såg honom alltid gå i den riktningen, tills han en dag blef borta. Kanske finner du honom hos jätten“. Nu kan jag snart ej se handen för ögonen, så mörkt har det blifvit. (Den gamle stönar i sömnen). Hu, hvad var det! (Går närmare och ser gubben).

En stackars gammal gubbe med en kedja kring foten. Och se där en slottsport. Ha, nu är jag säkert vid jättens slott. Kan detta vara en af jättens tjänare? Då vill han visst göra mig illa. Dock nej. Han ser så lidande och olycklig ut! (Böjer sig ned och rör vid den gamle mannens skuldra). Gamle man, vill Ni hjälpa mig i en god sak?

Gubben (far förskräkt upp): Hvad vill du här, och huru smyger du dig till vårt slott midt i natten! (ruskar Hans i armen).

Hans (tager gubbens båda händer i sina och säger bevekande): Var ej ledsen på mig, gamle man! Du ser så olycklig och bedröfvad ut, att jag önskar hjälpa dig, om jag kan. Jag är ung och stark och kan måhända vara dig till nytta. Hvad är det, som trycker ditt sinne?

Gubben (snyftande): Så har ingen talat till mig på länge. Här håna de mig, slå och misshandla mig och jag

kan aldrig komma härifrån, förrän någon sliter sönder denna kedja. Jag är för gammal och orkeslös, för att själf förmå detta. Men hvad vill du här?

Hans (hviskande): Jag söker jätten. Kan du hjälpa mig att finna honom?

Gubben: Stackars gosse! Hit har ännu ingen annan vågat sig än de, som jätten släpat med sig. Men eftersom du varit så vänlig mot mig, så skall jag hjälpa dig. Där inne i slottet bor han och många olyckliga, som han fört dit. Kom ihåg, att du kan öfvervinna jätten endast med trollformeln. Den lyder så här: (Hviskar någonting i örat på Hans). Men lika viktigt är det, att du står stark i frästselsen, ty trollformeln kan användas blott i sista ögonblicket. Tag dig framföralt tillvara för hans vänlighet, ty, om du låter fånga dig af den, så går det dig illa, och om du smakar af hans trolldryck, är du förlorad. (Man hör ett buller). Ha, nu kommer jätten. Var nu på din vakt!

Andra uppträdandet.

De förra. Jätten.*)

Jätten (ryter åt gubben): Hvarför bullrar och pratar du, portvakt, här midt i natten. Kan du ej hålla din mun och sofva (märker Hans): Hååå, du tyckes ju ha främmande, (lyftar upp Hans från axeln): Hvad är du för en parfvel?

Gubben (bugande med armarna i kors öfver bröstet): Mäktige herre, detta är en ung gosse, som önskar tala med dig.

Jätten (smilande och mycket vänligt till Hans): Så, så, det är ju roligt att få mottaga en gäst här så långt inne i skogen (till gubben): Portvakt, gå in i slottet och säg till, att man ställer i ordning ett rum åt vår gäst (löser hans kedja, gubben går): Seså, sätt dig nu i denna mjuka stol, som står här för vandrares räkning (för Hans till

*) Då jätten måste vara lång och stor, kunnen I be pappa eller någon bekant fullvuxen föreställa jätten.

stolen): Jag skall skaffa dig något att äta, sålänge rummet göres i ordning (*går*).

Tredje uppträdandet.

Hans (*ensam, sträcker sig i stolen*).
Ack, hvad det kännes mjukt att sitta och hvila sig efter den långa vandringen. Och huru mild och god jätten ser ut! Tänk, om han ej skulle vara så elak och farlig, som man säger. Jag trodde, att jag måste kämpa med honom, och nu ger han mig mat och dryck samt håller mig som en gäst! Ah, det var sant! Portvakten sade, att jag skulle akta mig för hans vänlighet. Hans, Hans, håll ögonen öppna.

Fjärde uppträdandet.

Jätten (*med en bricka med mat, en flaska och ett glas*): Ät och drick, min unge vän, och berätta mig hvar du bor och hvarifrån du kommit (*sätter sig på bänken*).

Hans (*ütande*): Jag heter Hans och bor med min mormor i den stora skogen, där kungen plägar jaga. Jag har vandrat hela dagen för att finna ditt slott.

Jätten: Och hvad vill du mig?

Hans: Moritz, jägaren, sade, att du skulle veta, hvar hans fader finnes, ty han hade förvillat sig hit i skogen.

Jätten (*uppfarande, vildt*): Hvad har jag med Moritz fader att skaffa (*lugnar sig och återtager sin vänliga ton*): Men nu skall du dricka ett glas af denna röda dryck (*slår i glaset*): Den stärker dig, då du är trött; den värmer dig, då du fryser; den gör dig glad, då du är sorgsen, gör dig rik, då du är fattig, lycklig, då du är olycklig. Drick!

Hans: Nej tack, jag dricker aldrig annat än vatten.

Jätten (*med högre röst*): Vatten, dåraktige gosse! Det är blott enfaldiga, dumma och rädda människor, som dricka vatten. Aldrig skall du hafva

några fröjder i lifvet och kunna njuta af detsamma, om du ej smakar af min dryck (*lyftar glaset*).

Hans (*räcker ut sin hand för att taga glaset, för sig*): En gång gör väl ingenting till saken.

Femte uppträdandet.

Gubben, de förra.

Gubben: Mäktige herre, ett rum är i ordningställdt. Skall jag ledsaga vår gäst dit.

Jätten (*uppfarande*): Hvem har bedt dig hit, portvakt (*till Hans*): Nå, drick, drick! (*Gubben knäpper ihop händerna och skakar ångestfullt på hufvudet åt Hans bakom jättens rygg*).

Hans (*som först sträckt ut sin hand men vid åsynen af gubben dragit den hastigt tillbaka*): Nej, nej, tack. Min mor sade alltid, att vatten är bäst.

Jätten (*med glaset i hand, vildare*): Också då du fryser! Hahaha, ja så, du är en sådan där mammas gosse, som går i kvinfolks ledband. Af dig blir

det aldrig någon karl. Låt gamla gummor dricka vatten, ty af *det* får man aldrig must eller mærg. Seså, visa att du är en karl och icke en som hänger i mors kjolfällar.

Gubben (*sträcker förtviflad och afvärande sina händer mot Hans och skakar sitt hufvud*).

Hans (*stiger beslutsamt upp från stolen*): Jag kan icke dricka din dryck!

Jätten (*ryter vildt, medan han svingar en yxa, som legat under bänken*): Men du måste, annars är du dödens! (*svingar sin yxa mot Hans*).

Hans (*viker några steg tillbaka mot gubben*).

Gubben (*hviskar*): För Guds skull trollformeln

Hans (*långsamt och med hög röst, rätkande handen mot jätten*): Jag lofvar, att med Guds hjälp afhålla mig från alt bruk af din dryck och skall aldrig, aldrig föra den till mina läppar.

Jätten (*släpper yxan och tumlar baklänges utsträckande båda händerna fram-*

för sig): Ha, usla kryp, du har besegrat mig! Men jag skall ännu finna många andra, hvilka jag kan föra till mitt slott (*försvinner*).

Sjätte uppträdandet.

Hans. Gubben.

Gubben: Nu har du intet mera att frukta. Så länge du af *fri vilja* uttalar trollformeln och handlar efter det, som den innebär, kan jätten aldrig få makt öfver dig. Gå nu hem, månen stiger strax upp, så att du finner vägen.

Hans: Men jag vill ha *dig* med. Huru skulle jag kunna lämna dig ensam här, då du räddat mitt lif.

Gubben: Det var nog du själf, som blef beständande i frästelsen. Vi alla, som nu äro jättens slafvar, hafva smakat af hans förföriska dryck. För mig är det för sent, (*sätter sig ned och döljer ansiktet i sina händer, i förtviflan vaggande af och an med kroppen*). För sent! Den röda drycken flyter som eld i mina ådror. Trollformeln har

ingen kraft för mig. Mig kan *ingen* mera frälsa.

Hans (trohjärtadt): Jo, *Gud kan*. Tror du ej på honom?

Gubben (lyftande upp hufvudet; långsamt): Gud! — Honom har jag glömt. Han bryr sig visst ej om en sådan usling som jag är.

Hans: Ack, han bryr sig om *alla*. Om du blott själf önskar det, så skola dina bojor falla!

Gubben: Tack, min vän; du har ingjutit mod och hopp i mitt hjärta. Men gå nu, innan jätten finner mig här. Bed för mig, så skall kanske det rostiga låset, som sammanhåller mina bojor, ge vika och jag af egen, fri vilja uttala trollformeln.

Hans (slår armarna kring hans hals): Säg mig hvad du heter, att jag kan bedja för dig.

Gubben: Förr var jag jägmästare uti konungens skog, och bodde i det röda huset nära byn. Jag hade en gosse, som liknade dig och hette Moritz.

Hans: Åh, just han har bedt mig uppsöka dig. Han sörjer så öfver dig.

Gubben: Ack, Moritz min raska gosse, hvad det gör godt i mitt hjärta att höra, det du minnes din gamle fader! Huru ljufdigt det vore att få komma hem till det röda huset i den lugna skogen.

Hans: Så kom, kom!

Gubben: Icke ännu. Men jag känner redan huru hoppet lifvar mitt sinne och minnet af min raske Moritz kärlek gjuter kraft i mina värkande lemmar. Helt säkert skola vi snart träffas. Men hvar skall jag finna dig, om jag kan slippa härifrån?

Hans: Nu går jag hem till min mor; vi bo i stugan på andra sidan björnlyan, du vet. Med henne vandra vi sedan till konungens hof, ty det är just han, som sändt mig hit för att få veta trollformeln och besegra jätten. Jag får nu stanna vid hofvet och bli kungens son.

Gubben: Farväl då så länge, min vän. Hälsa Moritz från mig och berätta alt. Säg honom trollformeln, så att han ej löper fara att fångas af jätten.

Hans (omfamnar gubben): Farväl och tack!

(Förhänget faller.)

Tredje afdelningen.

Första uppträdandet.

(*En sal i slottet*). *I bakgrunden kungens tron, som kan göras af några packlådor betäckta af vackra mattor. På dem ställas två stolar, också behängda med dukar eller gardiner.*

Rurik (*pagen, vandrar omkring ordnande i rummet*). Hm... I dag skall ju den bondpojken Hans, som skulle besegra jätten, komma tillbaka! En sådan högmodig krabat, som inbillar sig kunna göra det, som ingen annan förmått före honom. Och så skulle han sedan bli konungens son! Har man hört på maken. En sådan där

drummel från skogen, som hvarken kan uppträda vid hofvet bland de fina herrarna och fruarna eller skicka sig som en ädling. Hällre kunde då jag, som vuxit upp här, få bli kungens son och leka med prinsessan. Nånå, Hans, du är ännu icke ofast här i slottet och vi skola väl se till, hvad som kan göras för att hindra dig från att bli det. Men tyst, där kommer kungen, prinsessan och hela hofvet!

Andra uppträdandet.

Rurik, kungen, prinsessan, hoffolk. (Kan man låta dem marschera in under musik t. ex. en marsch på pianot, är det bra. De vandra ett hvarf kring salen kungen och prinsessan med kronor på hufvudet. Kronorna utklippas af papp och öfverklistras med guld-papper. Kungen har spira i handen samt öfver skuldrorna en mantel, hvartill användes en stor röd bordsduk eller röd sjal. Sedan alla gått ett hvarf kring salen, sätta kungen och prinsessan sig på tro-

nen, hoffolket grupperar sig på hvardera sidan.

Kungen (till prinsessan): I dag skola vi då återse vår Hans. Jag är så orolig för honom. Tänk om han har blifvit fångad af jätten och vi aldrig mera återse honom! Det vore skada på den raske gossen.

Prinsessan: Men pappa, jag förstår ej rätt hvad det skall hjälpa alla de andra undersåtarne i vårt rike, om Hans för sin egen del besegrar jätten.

Kungen: Jo, ser du, mitt barn, om någon först öfvervinner jätten genom att lära känna och rätt använda trollformeln, skall han sedan kunna lära andra detsamma. Han skall åtminstone förmå ingifva mina undersåtar hopp om att äfven de kunna besegra jätten. Nu hysa alla en sådan underdånig fruktan för honom, att det icke faller någon in att upptaga kampen emot honom. — Mitt rike skulle kunna blomstra upp flerfaldigt, om jättens makt blefve bruten, ty han förintar många

tusende lif, fördärfvar och förstör egen-
dom, förleder goda, laglydiga under-
såtar till brott och fyller våra fän-
gelsor, fattig- och sjukhus med sina
offer. Hans skulle bli mitt lands väl-
görare, om han förmådde besegra denne
jätte.

Prinsessan: Och om Hans återvän-
der som segrare, stannar han ju kvar
här hos oss, icke sant?

Kungen: Det har jag ju lofvat. Jag
vill låta honom undervisas af de bästa
lärare och han skall bli konung efter
mig, ty du vet ju, att tronen kan in-
nehafvas blott af en man, och jag har
länge sört öfver att icke ha en son.
(ropar åt hoffolket): Min spjåre, gå ut
och se, om du märker någon komma
där borta på vägen (*spjåren går*).
Rurik kom hit! (*Rurik kommer*): Tag
den gyllne kronan, som står på bor-
det i tronsalen och hämta den hit
till mig (*Rurik går*) (*till prinsessan*):
Jag ämnar i hela hofvets åsyn kröna
honom till min efterträdare, om han

återvänder som segrare (*spjåren in-
kommer*).

Spjåren: Herre konung, jag ser
ingen annan än en gosse och en
gammal kvinna. De säga sig ha'
ärendet till dig. (*Rurik inträder med
kronan*).

Kungen: För in dem!

Tredje uppträdandet.

De förra. Hans och mormor.

Hans: (*går fram och böjer knä för
kungen*). Här är jag åter, herre konung.
Det är en vecka sedan jag återvände
från jättens slott. Det har tagit så
lång tid att vandra denna väg med
gamla mormor.

Kungen: Och, Hans, har du besegrat
jätten?

Hans: (*långsamt och högtidligt*). Jag
kommer till dig med det glada bud-
skap, att jag med Guds hjälp och
en af de stackars fångarnas i slottet
bistånd lyckades öfvervinna honom.
Hans makt är bruten, och ingen be-

höfver mera frukta honom, ty jag känner trollformeln.

Kungen (nedstiger från tronen och tager Hans i sin famn): Min tappre, unge vän, du har räddat många tusendes lif och gjutit hopp i än fleras hjärtan. Från denna stund är du min son.

Prinsessan. Och du skall vara min bästa vän i världen, Hans. Nu skola vi läsa och arbeta tillsammans och äfven leka, då vi ha tid.

Rurik (framträder och böjer knä för kungen): Ers kungliga nåde, vågar jag säga några ord?

Kungen: Tala, jag hör!

Rurik: Jag vågar underdånigast undra, huru vi med säkerhet kunna veta, att Hans besegrat jätten. Han har ju inga andra bevis än sina egna ord. Likasåväl kunde jag eller någon annan träda fram och säga, att vi öfvervunnit honom.

Mormor (ifrigt): Herre kung, Hans har ännu aldrig narrats. Jag vet, att han talar sanning.

Rurik: En konung fordrar säkrare bevis än en gammal kvinnas ord.

Kungen: Det är visst sant, att jag tror Hans, ty sanningen lyser ur hans blick. Men jag medger, att Rurik har rätt däri, att en konung måste fordra lagliga vittnen. Min vän, har du intet med dig, som kunde intyga sanningen af dina ord.

Hans (nedslagen): Intet annat än att jag känner trollformeln. (Man hör buller).

Späjären: Herre konung, en gammal man står därute och begär att få komma in.

Kungen: För in honom!

Fjärde uppträdandet.

De förra. *Gubben*.

Gubben (går fram och knäböjer för kungen): Nådiga herre konung, här ser du en af dina tjänare, som så länge varit borta från din tjänst. O, huru mitt hjärta gläder sig att åter vara här!

Kungen (glad): Fritz, min gamle jägmästare! Men du har ju varit jättens slaf och vi trodde, att du aldrig mera skulle återvända.

Gubben: Det skulle jag håller icke gjort. Hårdt var jag fångslad i jättens kedjor och mitt blod var bemängdt med hans giftiga dryck. Dock, denne unge gosse kom till mig i min sorg och förnedring samt ingjöt hopp och mod i mitt hjärta. Hans förböner uppstigna ur ödmjuk barnasjäl ha medvärkat därtill, att den allsmåttige Hjälparen löst mina kedjor och frigjort mig från den lömske, förfärlige jätten Dryckenskaps våld och nu rändas en ny dag för ditt rike, o konung!

Kungen: Här hafva vi då vittnet! Alltså har Hans talat sanning. Rurik, hämta hit kronan! (*Rurik hämtar den, kungen sätter den på Hans hufvud*). Jätten var mitt rikets värsta fiende; Hans har öfvervunnit honom och därigenom bevisat att äfven andra kunna segra i kampen mot honom.

Från denna stund är du, Hans, min son och efterträdare. Jag hoppas nu, att, om ej under min, så åtminstone under din regeringstid jättens makt skall tillintetgöras. (*Till hofvet*): Mitt folk, hälsn min son!

Hela hofvet: Lefve prins Hans, jätten Dryckenskaps besegrare!

Prinsessan (klappar i händerna): Jag är så glad, så glad. Men Hans, vi ha ännu icke hört trollformeln.

Hans: Den lyder så: „Jag vill med Guds hjälp afhålla mig från alt bruk af berusande drycker och skall aldrig, aldrig föra dem till mina läppar“.

Kungen (till Fritz): Och åt dig, min gamle jägmästare, ger jag ett nytt ämbete, om du nämligen orkar åtaga dig det. När du hvilat och återhämtat dig, skall du resa omkring från stad till stad, från by till by och berättas om de lidanden du utstått hos jätten, varna mina undersåtar för honom och lära dem trollformeln. Ingen

kan såsom du få dem att lyssna på dig, ty de veta alla, att du tio långa år varit fångslad i jättens bojar.

Gubben: Ack, herre konung, mina sista krafter skall jag ägna det arbete du föreslagit. Mina lidanden hafva varit så tunga, vid minnet af dem blöder mitt hjärta och jag ryser vid tanken på, att jätten ännu hvarje dag lockar till sig människor, som intet ondt ana.

Hans: Herr kung, jag har tänkt på en sak, vågar jag föreslå dig den.

Kungen: Tala, min son!

Hans: Jag skulle vilja sammankalla gossarna i denna stad och bilda en här, som hade till uppgift att kämpa mot jätten. Den skulle lära alla gossar i landet trollformeln och uppsöka jätten under hans förklädnader samt söka afslöja honom.

Prinsessan: Ack, låt mig vara med! Jag vill sammankalla flickorna och äfven vi vilja göra någonting för att tillintetgöra jättens välde.

Kungen: Bra taladt, mina barn. Den hären kommer jag säkert att tycka om, och jag ger den här på stället namn. Den skall heta:

„Hoppets Här“,

emedan den strider under det fasta hopp, att frid och lycka med Guds hjälp ännu en dag skola bli bofasta i mitt rike. (*Vänder sig mot hofvet*): Min hofskald, kom fram!

Hofskalden (*framträder och bugar sig djupt*): Hvad befaller du, herre konung?

Kungen: Jag vet, att du så mycket hört om jätten Dryckenskap, att du nog känner huru han farit fram här i landet. Nu önskar jag, att du här för oss diktar en sång om den strid vi ämna börja föra emot honom, och främst må du ägna dikten åt „Hoppets Här“.

Hofskalden: Jag har länge tänkt på att skriva en sång och nu har jag den färdig. Vill du låta mig läsa upp

en värns i sender, så kunna vi sedan sjunga.

Kungen: Gör det!

Hofskalden (uppläser första värsen af Hoppets Härs marsch, hvarefter alla sjunga den, därefter de öfriga värserna, en efter en, hvilka sjungas; härunder faller förhänget).

Marsch

för

“HOPPETS HÄR”.

Melodi: Wasa marsch.

*Framåt vi tåga led vid led.
Framåt att slå vår ovän ned!
Framåt mot mörker synd och nöd!
Framåt att värna hem och bröd!
Vi hafva strid,
Men älska frid.
Fram, fram det bär.
Öss Gud är när,
Och segern tillhör „Hoppets här“.*

*Hvad Gud oss gaf: ett hem, ett land,
Vår kropp så skön, så frisk vår hand,
Vårt klara öga, håg så varm,
Vårt rena hjärta i vår barm,
Vår barnatro,
Vår sinnesro,
Vår lycka blid,
Vår ungdoms frid
Vi skydda må i lifvets strid.*

*Säg har du hört vår oväns namn?
Säg känner du hans öppna famn?
Säg har du sett hans vida gap?
Vår ovän heter dryckenskap.
Vårt lugna bo,
Vår kärlek, tro,
Vår rätt, vår dygd
Och hemmets skygd,
Alt, alt han härjar utan blygd.*

*Vi äro „Hoppets unga här“
Och blankt vårt goda vapen är,
Framåt, till frihet, lugn och ro!
Framåt, vårt vapen heter tro!
Vi hafva strid,
Men älska frid.
Fram, fram det bär.
Oss Gud är när,
Och segern tillhör „Hoppets här“.*

Irene Frelander.

